

ეკონომიკური მიმოხილვა

2016 წელი

შინაარსი

მიმდინარე ძირითადი ეკონომიკური ტენდენციები.....	3
მთლიანი შიდა პროდუქტის დინამიკა	3
ეკონომიკური ზრდა საქართველოსა და მეზობელ ქვეყნებში.....	3
ეკონომიკური ზრდის სტრუქტურა.....	3
კერძო სექტორის როლი ეკონომიკურ ზრდაში	3
ვიზიტორთა რაოდენობა და ტურიზმიდან შემოსავლები	3
ფასები.....	4
ლარის გაცვლითი კურსი.....	4
უმუშევრობის დონე.....	4
პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები	4
ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლები.....	4
საგარეო ვაჭრობა	4
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	5
საკრედიტო რეიტინგები.....	5
ეკონომიკური განვითარების რისკები 2017 წელს.....	5
ეკონომიკური განვითარების სტრატეგია „საქართველო 2020“	5
სახელმწიფო ვალი	5
ეკონომიკის მიმოხილვა.....	6
ეკონომიკური ზრდა	6
სახელმწიფო ფინანსები	8
ბიზნეს სექტორის ბრუნვა და პროდუქტის გამოშვება	8
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	9
პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები	9
საგარეო ვაჭრობა	10
ფასები.....	13
სავალუტო კურსი.....	14
საპროცენტო განაკვეთები.....	15

მონეტარული მაჩვენებლები	16
ფულადი გზავნილები	17
საქართველო და მეზობელი ქვეყნები	18
თურქეთი	18
რუსეთი	18
აზერბაიჯანი	18
სომხეთი	19
უკრაინა	19
მოლდავეთი	20
ბელორუსია	20
ეკონომიკური ზრდის პროგნოზი	21
გაცვლითი კურსის ცვლილება აშშ დოლართან	21
ეკონომიკური აქტივობის ანალიზი დარგობრივ ჭრილში	22
ნაერთი ბიუჯეტის შემოსავლების ანალიზი	26

6 ოქტომბერი, 2016 წ.

მიმდინარე ძირითადი ეკონომიკური ტენდენციები

მთლიანი შიდა პროდუქტის დინამიკა

2015 წელს მთლიანი შიდა პროდუქტის რეალურმა ზრდამ, წინა წელთან 2.8 პროცენტი შეადგინა. მას შემდეგ რაც რუსეთში განვითარდა ეკონომიკური კრიზისი და რუსეთის ეკონომიკასთან მჭიდროდ დაკავშირებულ ქვეყნებში მოხდა ეკონომიკური სტაგნაცია. აღნიშნული არასახარბიელო საგარეო ეკონომიკური ფაქტორები დაიწყო 2014 წელს და შენარჩუნდა 2015 წელსაც. აღნიშნული მოვლენების შედეგად შემცირდა ქართული პროდუქციის ექსპორტი და ფულადი გზავნილები.

2016 წლის პირველი რვა თვის მთლიანი შიდა პროდუქტის საშუალო რეალურმა ზრდამ, წინა წლის შესაბამის პერიოდთან 2.7 პროცენტი შეადგინა. აქედან, 2016 წლის I კვარტალის საშუალო რეალურმა ზრდამ 2.6 პროცენტი, ხოლო II კვარტალში 3.0 პროცენტი შეადგინა.

2016 წელს ეკონომიკური ზრდა ნავარაუდევია 3.0 პროცენტის ფარგლებში.

ეკონომიკური ზრდა საქართველოსა და მეზობელ ქვეყნებში

2016 წელს ეკონომიკური ზრდა საპროგნოზო მაჩვენებელი 3.5 პროცენტს შეადგენს. თუმცა IMF მიერ 2016 წლის ოქტომბერში განახლებული პროგნოზების მიხედვით, რეგიონში საქართველოს ერთ-ერთი მაღალი ზრდა აქვს:

საქართველო 3.4%, თურქეთი 3.3%, სომხეთი 3.2%, უკრაინა 1.5%, რუსეთი -0.8%, აზერბაიჯანი -2.4%, ბელორუსია -3.0%.

2017 წელს, IMF-ის შეფასებით ეკონომიკა რეალურად 5.2%-ით მოიმატებს.

ეკონომიკური ზრდის სტრუქტურა

2016 წლის პირველი ნახევრის მონაცემებით ზრდა აღინიშნებოდა შემდეგ დარგებში: მშენებლობა (18.2%), სასტუმროები და რესტორნები (11.2%), საფინანსო საქმიანობა (8.9%) და ოპერაციები უძრავი ქონებით, იჯარა და მომხმარებლისათვის მომსახურების გაწევა (6.1%).

კერძო სექტორის როლი ეკონომიკურ ზრდაში

2015 წელს ეკონომიკურ ზრდაში აშკარა წარმმართველი როლი ეჭირა კერძო სექტორს. აღნიშნული ტენდენცია გრძელდება 2016 წელსაც. 2016 წლის ორ კვარტალში ბიზნეს სექტორის ბრუნვის მოცულობა გაიზარდა 13 პროცენტით, ხოლო პროდუქციის გამოშვება 11 პროცენტით. გაზრდილია ბიზნეს სექტორში დასაქმებულთა რაოდენობა 32.5 ათასი ადამიანით.

ვიზიტორთა რაოდენობა და ტურიზმიდან შემოსავლები

2016 წლის 9 თვეში გასული წლის შესაბამის პერიოდთან ვიზიტორების რაოდენობა 8.6 პროცენტით გაიზარდა და 4.9 მლნ კაცი შეადგინა.

2016 წლის 9 თვეში გასული წლის შესაბამის პერიოდთან ტურიზმიდან შემოსავლები დაახლოებით 11.7 პროცენტით გაიზარდა და 1.7 მლრდ აშშ დოლარი შეადგინა.

ფასები

საქართველოს მონეტარული პოლიტიკა მისდევს ინფლაციის თარგეთირების პოლიტიკას და მიზნობრივი ინფლაციის მაჩვენებელი 2016 წლისათვის 5 პროცენტს შეადგენს. 2015 წლის დეკემბერში წინა წელთან შედარებით სამომხმარებლო ფასები 4.9 პროცენტით გაიზარდა. ხოლო 2015 წლის საშუალო წლიურმა ინფლაციამ 4.0 პროცენტი შეადგინა.

2016 წლის სექტემბერში საქართველოში ინფლაციამ წინა თვესთან შედარებით 0.3 პროცენტი, ხოლო წლიურმა ინფლაციამ 0.1 პროცენტი შეადგინა.

2017 წელს ინფლაციის მიზნობრივი მაჩვენებელი 4.0 პროცენტია, ხოლო 2018 წლისთვის 3.0 პროცენტამდე შემცირდება.

ლარის გაცვლითი კურსი

საქართველოს ეროვნული ბანკი მისდევს თავისუფლად მცურავ სავალუტო კურსის პოლიტიკას. 2016 წლიდან ეროვნული ბანკის მიერ სავალუტო აუქციონის მეშვეობით განხორციელებული წმინდა შესყიდვები 138.3 მლნ აშშ დოლარს შეადგენს.

დღეისათვის 2015 წლის 1 ოქტომბერთან შედარებით, ლარი აშშ დოლართან მიმართებაში 2.3 პროცენტით გამყარდა. ლარის გამყარება მარტის თვიდან დაიწყო და როგორც დოლართან, ასევე ევროსთან გამყარდა. აღნიშნულ პერიოდში, ლარი ევროსთან 2.7 პროცენტით გამყარდა.

უმუშევრობის დონე

2015 წელს უმუშევრობის დონე 0.4 პროცენტული პუნქტით შემცირდა და 12% შეადგინა. უნდა აღინიშნოს, რომ 2015 წელს უმუშევრობის დონემ ბოლო წლების განმავლობაში ყველაზე დაბალ ნიშნულს მიაღწია.

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები

საქართველოში განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობამ 2016 წლის პირველ ნახევარში 834 მლნ. აშშ დოლარი შეადგინა, რაც 10.6 პროცენტით მეტია 2015 წლის პირველი ნახევრის მონაცემებზე.

ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლები

2016 წლის 9 თვეში ფაქტიური საგადასახადო შემოსავლების მობილიზება 564.8 მლნ ლარით აღემატება 2015 წლის შესაბამის პერიოდს, რაც 9.6% შეადგენს, ხოლო ცხრა თვის გეგმიური მაჩვენებელი 102.2% შესრულებული და გადაჭარბება 140.1 მლნ ლარს შეადგენს.

საგარეო ვაჭრობა

2016 წლის იანვარ-აგვისტოში საქართველოში საქონლით საგარეო სავაჭრო ბრუნვამ 7 426 მლნ. აშშ დოლარი შეადგინა, რაც წინა წლის შესაბამის მაჩვენებელზე 16 პროცენტით მეტია; აქედან ექსპორტი 1 312 მლნ. აშშ დოლარს შეადგენს (10%-ით ნაკლები), ხოლო იმპორტი 6

114 მლნ. აშშ დოლარს (23%-ით მეტი), თუმცა აღსანიშნავია, რომ თუ 2015-2016 წლების რვა თვის იმპორტიდან გამოვრიცხავთ C ჰეპატიტის მედიკამენტების ღირებულებას, იმპორტის კლება 4 პროცენტის დონეზეა. საქართველოს უარყოფითმა სავაჭრო ბალანსმა 2016 წლის იანვარ-აგვისტოში 4 802 მლნ. აშშ დოლარი შეადგინა.

მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი

მიმდინარე ანგარიშის ბალანსის მაღალი დეფიციტი საქართველოს ეკონომიკის ერთ-ერთ მთავარ მოწყვლადობის წყაროს წარმოადგენს.

2014 წელს მ/ა დეფიციტი მშპ-ის 10.6 პროცენტი შეადგინა, ხოლო 2015 წელს 12.0 პროცენტამდე გაიზარდა. საშუალოვადიან პერიოდში ქვეყნის ეკონომიკური პოლიტიკა მიმართული იქნება მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის 8-ზე დაბალ დონეზე შენარჩუნებისაკენ, რაც საგარეო ვალის მასშტაბილიზებელ მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დონეზე დაბალია.

საკრედიტო რეიტინგები

საქართველო აგრძელებს თანამშრომლობას საერთაშორისო სარეიტინგო კომპანიებთან „Standard & Poor’s“, „Fitch“ და „Moody’s“. ამჟამად საქართველოს Standard & Poor’s“-თან, „Fitch“-თან “BB-” და Moody’s“-თან “Ba3” სტაბილური რეიტინგი აქვს.

ეკონომიკური განვითარების რისკები 2017 წელს

მოსალოდნელი ნეგატიური ფაქტორებია: ა) არასტაბილური გარემო რეგიონში; ბ) სავაჭრო პარტნიორ ქვეყნებში ეკონომიკური ზრდის მოსალოდნელზე მეტად შემცირება; ბ) საქართველოს საექსპორტო ბაზრის ქვეყნებში გაცვლითი კურსის გაუფასურება; გ) კერძო სექტორში ინვესტირების შესუსტება; დ) ინვესტირების შესუსტების ტენდენციები განვითარებულ ქვეყნებში;

მოსალოდნელი პოზიტიური ფაქტორებია: ა) საწვავის ფასების დაბალი დონე; ბ) რეგიონის ქვეყნების დასტაბილურება; გ) ევროკავშირის ქვეყნებთან ვაჭრობის ზრდა; ე) ჩინეთთან ვაჭრობის ზრდა; ვ) საინვესტიციო პროექტების დაჩქარება.

ეკონომიკური განვითარების სტრატეგია „საქართველო 2020“

საქართველოს მთავრობამ დაასრულა მუშაობა ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების სტრატეგიაზე. სტრატეგია სამ ძირითად პილარს ეფუძნება: ადამიანური კაპიტალის განვითარება, კონკურენტუნარიანობის ზრდა და ფინანსებზე ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესება. 2016 წელს დაგეგმილია მნიშვნელოვანი ეკონომიკური რეფორმები სტრატეგიის მიზნების შესრულების მიმართულებით.

სახელმწიფო ვალი

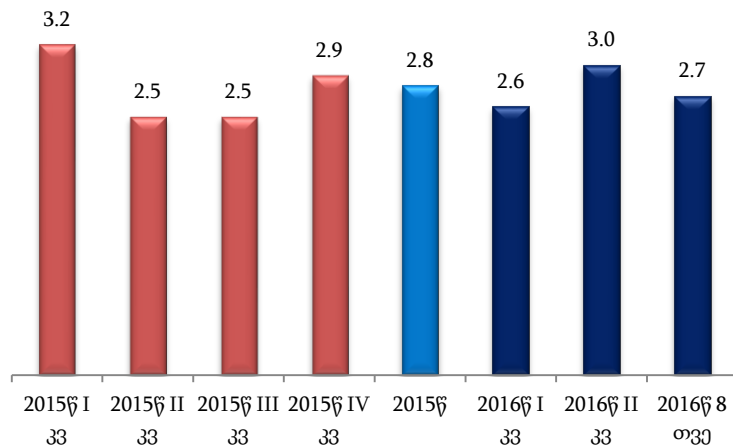
მთავრობის ვალი მთლიან ეკონომიკასთან მიმართებაში სტაბილურობით ხასიათდება და 2015 წელს მშპ-ს 41.5 პროცენტის დონეზეა. აქედან, საგარეო ვალი 32.6, ხოლო საშინაო ვალი 8.9 პროცენტია.

ეკონომიკის მიმოხილვა

ეკონომიკური ზრდა

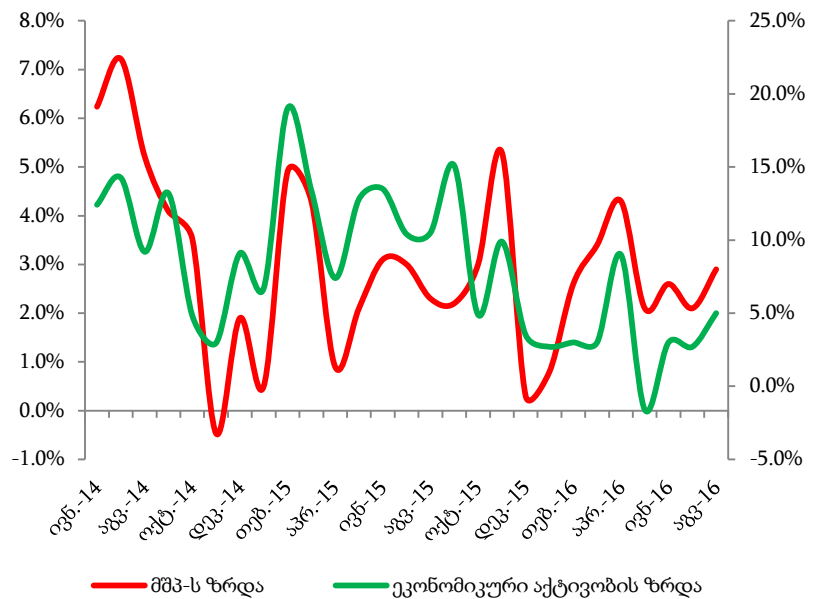
2016 წლის აგვისტოში ეკონომიკა 2.9 პროცენტით გაიზარდა.

2015 წელს ეკონომიკურმა ზრდამ 2.8 პროცენტი შეადგინა. 2016 წლის აგვისტოში ეკონომიკა 2.9 პროცენტით გაიზარდა, ხოლო იანვარი-აგვისტოში საშუალო რეალურმა ზრდამ 2.7 პროცენტი შეადგინა.

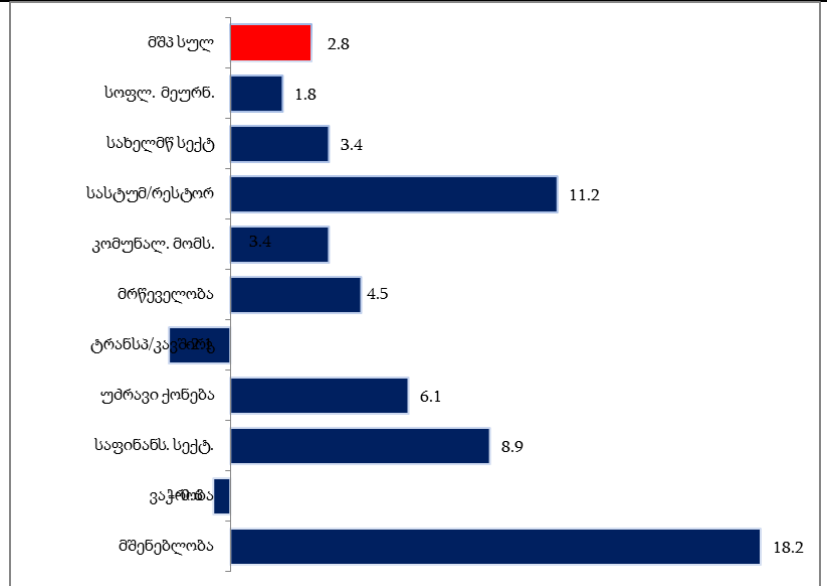
2016 წლის იანვარ-აგვისტოში ეკონომიკური აქტივობა 3.7 პროცენტით გაიზარდა.

ეკონომიკური აქტივობა გაიანგარიშება დღგ-ის გადამხდელ საწარმოთა ბრუნვის ოპერატიული მონაცემებზე დაყრდნობით. ეკონომიკური აქტივობა იანვარ-აგვისტოში 3.7 პროცენტით.

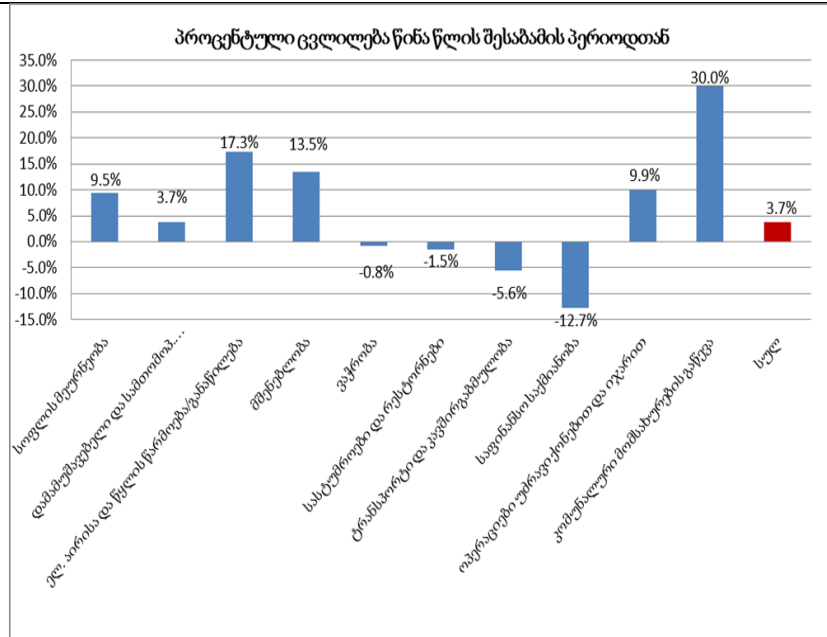

2016 წლის პირველი ნახევრის ეკონომიკური ზრდის წარმართველი სექტორებია მშენებლობა, სასტუმრო და რესტორნები , საფინანსო საქმიანობა.

2016 წლის პირველ ნახევარში მაღალი ზრდის ტემპები აღინიშნებოდა შემდეგ დარგებში: მშენებლობა (18.2 პროცენტი), სასტუმრო და რესტორნები (11.2 პროცენტი), საფინანსო საქმიანობა (8.9 პროცენტი), უძრავი ქონება (6.1 პროცენტი).

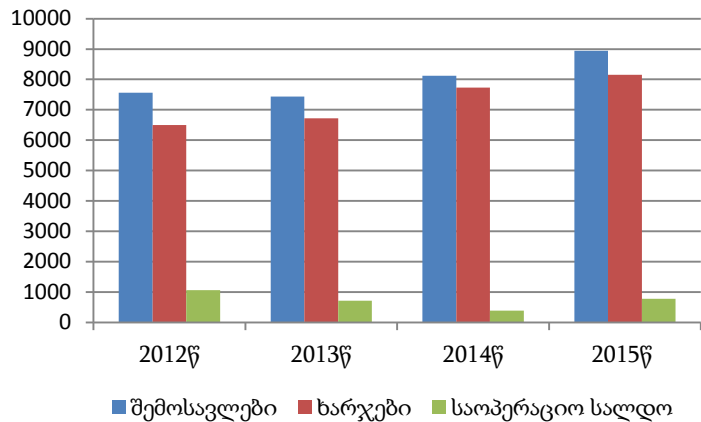
2016 წლის იანვარში-აგვისტოში ეკონომიკური აქტივობა 3.7 პროცენტით გაიზარდა. პროცენტული ზრდები დარგების მიხედვით შემდეგნაირად გამოიყურება: კომუნალური მომსახურების გაწევა 30.0 პროცენტი, ელ. აირისა და წყლის განაწილების სექტორი 17.3 პროცენტი, მშენებლობა 13.5 პროცენტი, ოპერაციები უძრავი ქონებით და იჯარით 9.9 პროცენტი, სოფლის მეურნეობა 9.5 პროცენტი, დამამუშავებელი და სამთომომპოვებითი მრეწველობა 3.7 პროცენტი.

სახელმწიფო ფინანსები

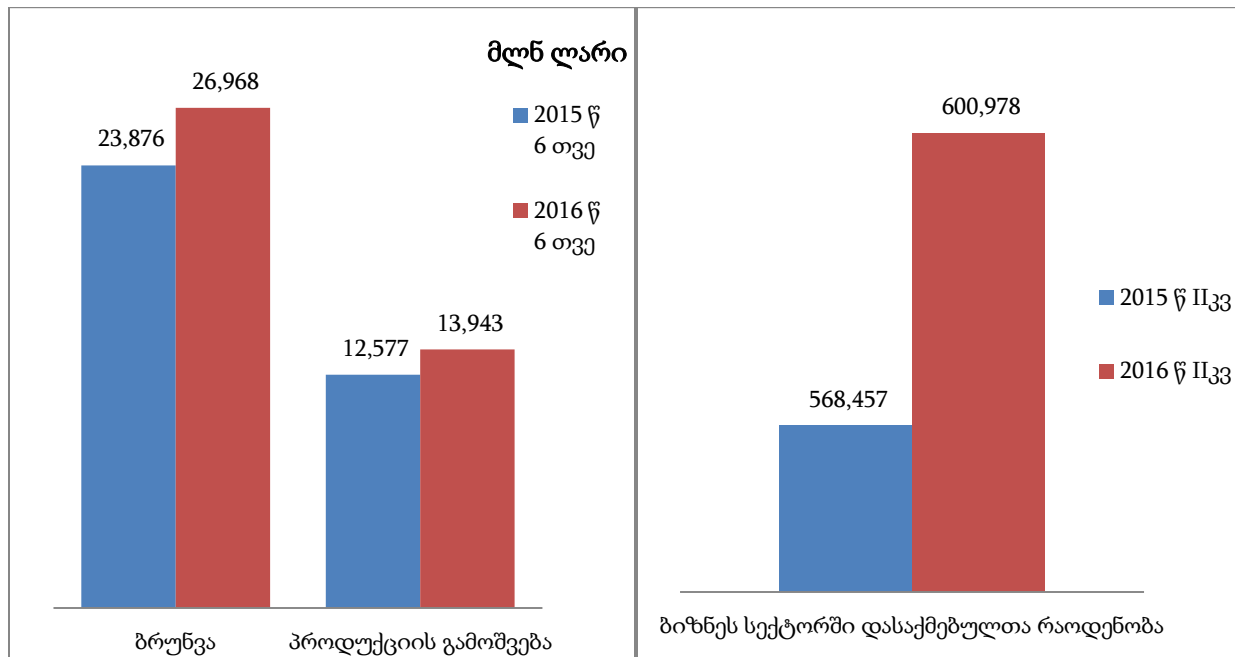
2015 წელს წარმოადგინა ბიუჯეტის შემოსავლებმა შეადგინა 8 938.3 მლნ ლარი.

მათ შორის, საგადასახადო შემოსავლებმა 8 011 მლნ ლარი. ამ პერიოდისათვის ხარჯების მოცულობამ 8 156 მლნ ლარი შეადგინა. ხოლო, არაფინანსური აქტივების წმინდა ზრდამ 1 124 მლნ ლარი. შესაბამისად, GFS 2001 კლასიფიკაციით ბიუჯეტის საოპერაციო სალდო 783 მლნ ლარს, ხოლო მთლიანი სალდო -341 მლნ ლარს შეადგენს.

ბიზნეს სექტორის ბრუნვა და პროდუქციის გამოშვება

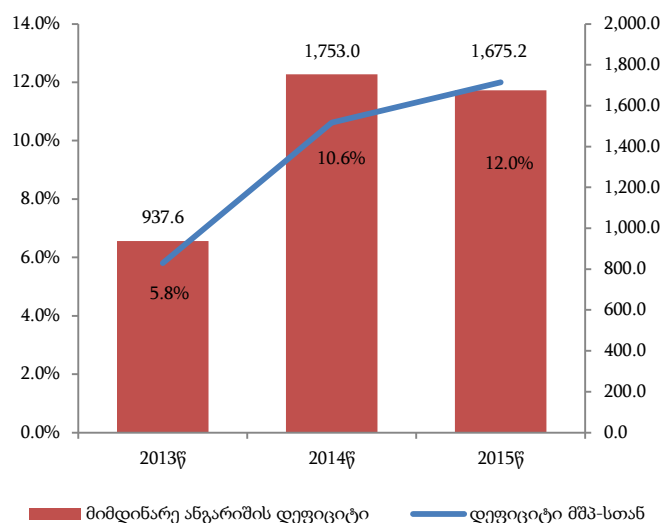
2016 წლის ორ კვარტალში 13 პროცენტით გაზრდილია ბიზნეს სექტორში ბრუნვის მოცულობა, 10.9 პროცენტით გაზრდილია გამოშვებული პროდუქციის მოცულობა. ასევე გაზრდილია ბიზნეს სექტორში დასაქმებულთა რაოდენობა 32.5 ათასი ადამიანით.

მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი

ბალანსის მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის მაჩვენებელმა 2015 წელს მშპ-ის 12.0 პროცენტი შეადგინა.

2014 წლის მონაცემებით მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი მშპ-ის 10.6 პროცენტია. 2015 წელს მიმდინარე ანგარიში დეფიციტი გაიზარდა და 12.0% პროცენტი შეადგინა. საშუალოვადიან პერიოდში მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის შემცირებაა ნაგარაუდები.

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები

2016 წლის II კვარტალში პირდაპირმა უცხოური ინვესტიციებმა 445 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა.

საქართველოში განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობამ 2016 წლის პირველ ნახევარში 834 მლნ. აშშ დოლარი შეადგინა, რაც 10.6 პროცენტით მეტია 2015 წლის ანალოგიური პერიოდის მონაცემებზე.

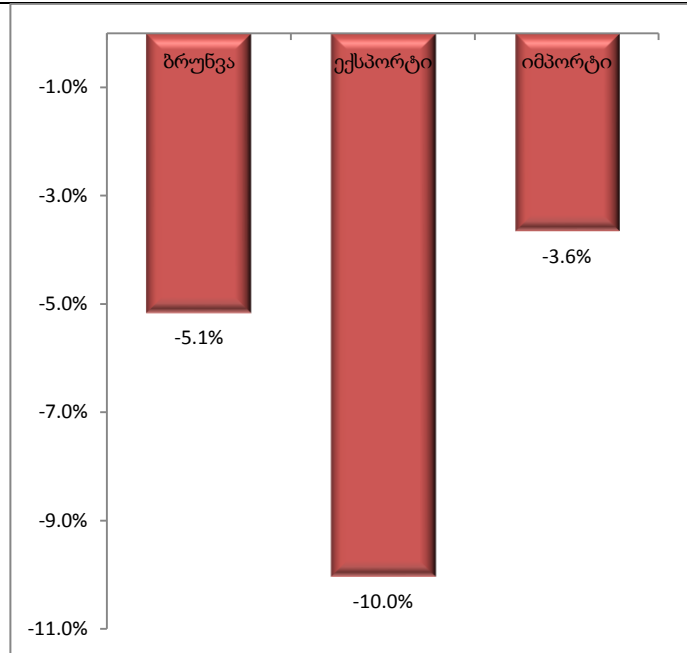
მლნ აშშ დოლარი

	2015წ					2016 წ			ცვლილება %		
	I კვ	II კვ	III კვ	IV კვ	სულ (I-II კვ)	I კვ	II კვ	სულ (I-II კვ)	I კვ	II კვ	სულ (I-II კვ)
პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები	291.5	462.7	483.2	327.1	754.2	388.6	445.3	833.9	33.3%	-3.8%	10.6%

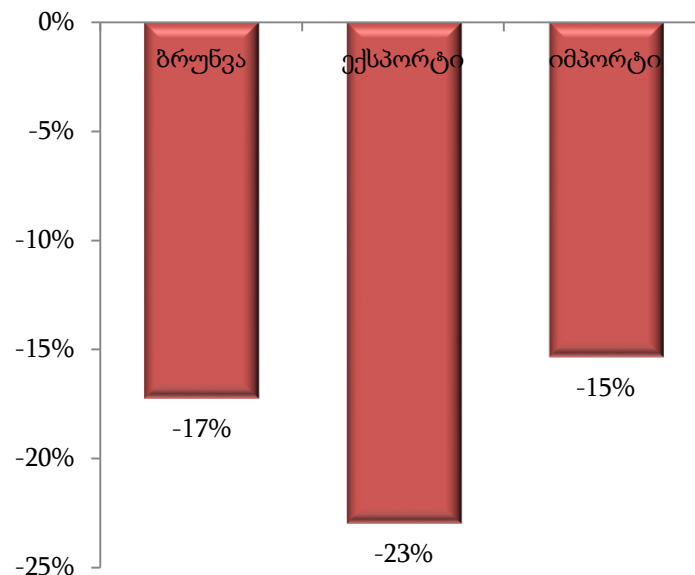
საგარეო ვაჭრობა

2016 წლის იანვარ-აგვისტოში ექსპორტი 1 312 მლნ. აშშ დოლარს შეადგენს (10 პროცენტით ნაკლები), ხოლო იმპორტი 6 114 მლნ. აშშ დოლარს (23 პროცენტით მეტი). ერთჯერადი ფაქტორების გამორიცხვით იმპორტი შეადგენს 4 556 აშშ დოლარს (4 პროცენტით ნაკლები).

2016 წლის იანვარ-აგვისტოში საქართველოში საქონლით საგარეო სავაჭრო ბრუნვამ 7426 მლნ. აშშ დოლარი შეადგინა, რაც წინა წლის შესაბამის მაჩვენებელზე 16 პროცენტით მეტია; აქედან ექსპორტი 1312 მლნ. აშშ დოლარს შეადგენს (10 პროცენტით ნაკლები), ხოლო იმპორტი 6114 მლნ. აშშ დოლარს (23 პროცენტით მეტი). აღსანიშნავია, რომ განსახილველ პერიოდში განხორციელდა C ჰეპატიტის მედიკამენტების იმპორტი, რომლის გარეშეც იმპორტი შეადგენს 4556 მლნ. აშშ დოლარს (4 პროცენტით ნაკლები). საქართველოს უარყოფითმა სავაჭრო ბალანსმა 2016 წლის იანვარ-აგვისტოში 4802 მლნ. აშშ დოლარი და საგარეო სავაჭრო ბრუნვის 65 პროცენტი შეადგინა.

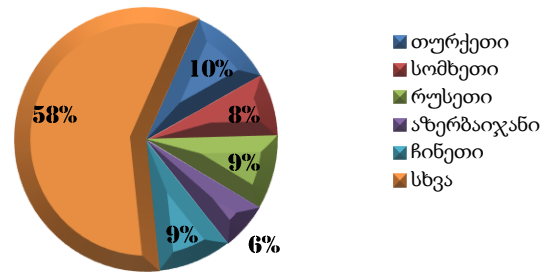

2015 წელს საგარეო სავაჭრო ბრუნვა, წინა წელთან შედარებით ერთჯერადი ფაქტორების გამორიცხვით 17%-ით შემცირდა. აქედან, საქონლის ექსპორტი 23%-ით (657 მლნ აშშ დოლარი), ხოლო საქონლის იმპორტი 15%-ით (1.3 მლრდ აშშ დოლარი) შემცირდა.

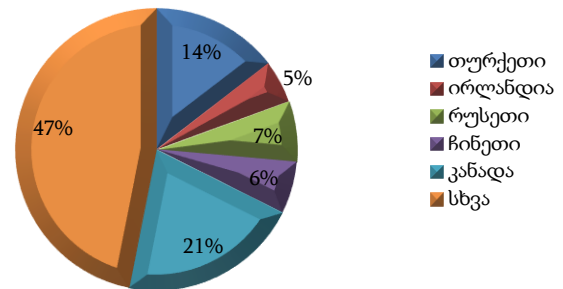

2016 წლის იანვარ-აგვისტოში ათი უმსხვილესი სავაჭრო პარტნიორის წილმა საქართველოს მთლიან სავაჭრო ბრუნვაში 68 პროცენტი შეადგინა. უმსხვილესი სავაჭრო პარტნიორებია კანადა (1.3 მლრდ. აშშ დოლარი), თურქეთი (1 025 მლნ. აშშ დოლარი) და რუსეთი (538 მლნ. აშშ დოლარი).

ექსპორტი

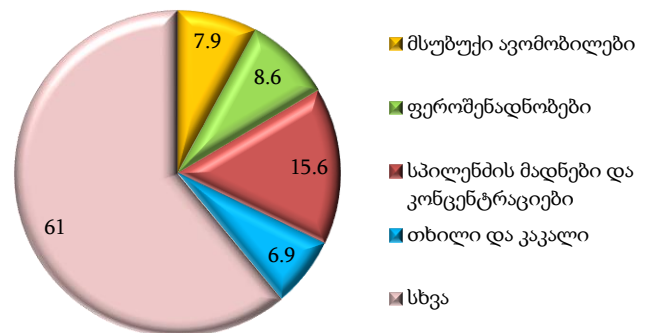

იმპორტი

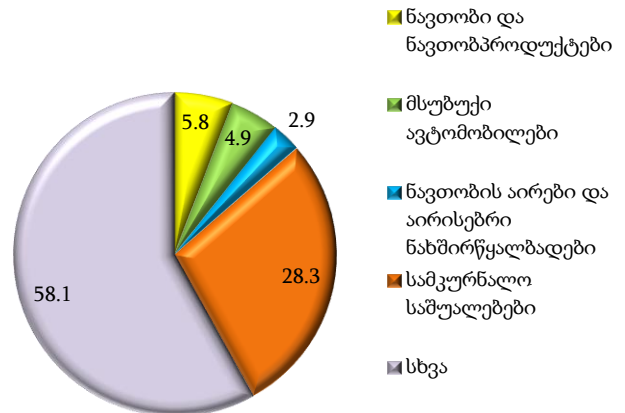
2016 წლის იანვარ-აგვისტოში, სასაქონლო ჯგუფებიდან, საექსპორტო ათეულში პირველი ადგილი სპილენძის მადნებმა და კონცენტრატებმა დაიკავა, 205 მლნ. აშშ დოლარი და მთელი ექსპორტის 16 პროცენტი შეადგინა. ფეროშენადნოების ექსპორტი 112 მლნ. აშშ დოლარს და შესაბამისად, მთლიანი ექსპორტის 9 პროცენტს უდრიდა. მესამე ადგილზე მსუბუქი ავტომობილების ჯგუფი იმყოფებოდა.

ექსპორტი

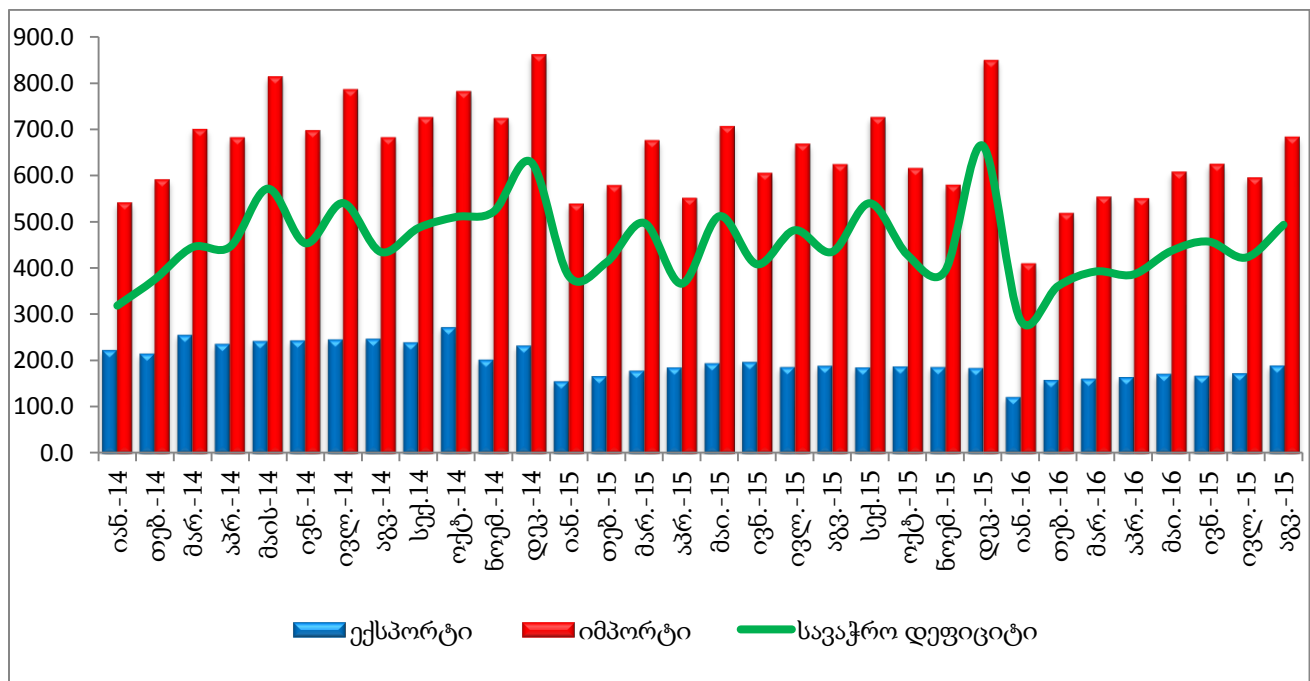

უმსხვილესი საიმპორტო სასაქონლო ჯგუფი 2016 წლის იანვარ-აგვისტოში სამკურნალო საშუალებები იყო, რომლის იმპორტმა 1730 მლნ. აშშ დოლარი და მთელი იმპორტის 28 პროცენტი შეადგინა. აქედან, C ჰეპატიტის მედიკამენტების იმპორტი 1558 მლნ. აშშ დოლარია. მეორე ადგილზე იმყოფებოდა ნავთობის და ნავთობპროდუქტების სასაქონლო ჯგუფი 356 მლნ. აშშ დოლარით, რაც იმპორტის 6 პროცენტი იყო. მესამე ადგილზე მსუბუქი ავტომობილების სასაქონლო ჯგუფი დაფიქსირდა 298 მლნ. აშშ დოლარით (იმპორტის 5 პროცენტი).

იმპორტი

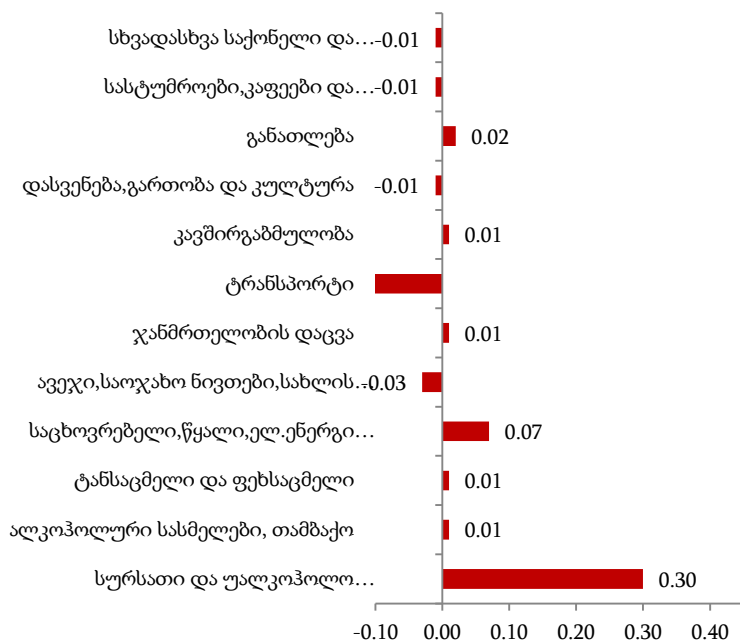
სავაჭრო ვაჭრობა (ათასი აშშ დოლარი)

ფასები

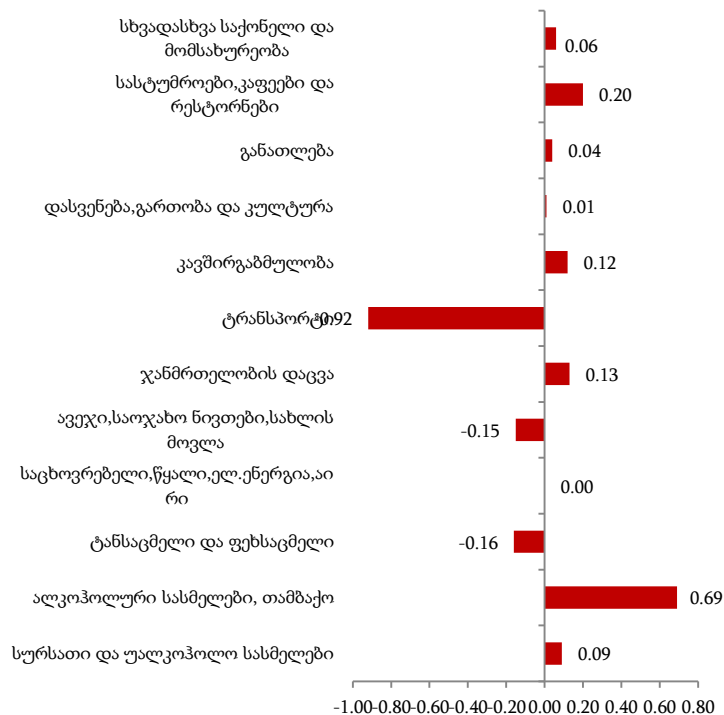
2016 წლის სექტემბერში ინფლაციის დონემ წინა თვესთან შედარებით 0.3 პროცენტი შეადგინა.

მოცემულ პერიოდში ინფლაციის მაჩვენებლის ფორმირებაზე ძირითადად გავლენა შემდეგმა ჯგუფმა იქონია: სურსათი და უალკოჰოლო სასმელები: ჯგუფში ფასები გაიზარდა 0.9 პროცენტით, რაც ინფლაციის მთლიან მაჩვენებელზე 0.3 პროცენტული პუნქტით აისახა. ფასების 0.8-პროცენტიანი მატება დაფიქსირდა საცხოვრებელი სახლი, წყალი, ელექტროენერგია, აირი და სათბობის ჯგუფზე, რაც 0.07 პროცენტული პუნქტით აისახა თვიური ინფლაციის მთლიან მაჩვენებელზე.

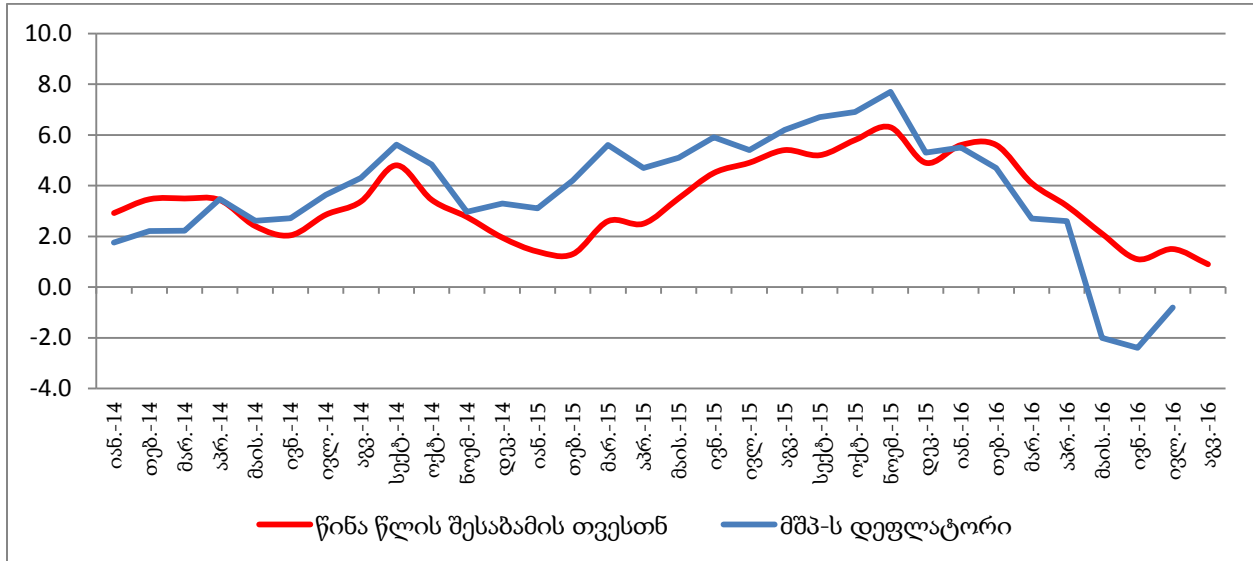

სამომხმარებლო ფასებმა 2016 წლის სექტემბერში წინა წლის შესაბამის თვესთან შედარებით 0.1 პროცენტი შეადგინა.

წლიური ინფლაციის ფორმირებაზე ძირითადი გავლენა იქონია ფასების ცვლილებამ შემდეგ ჯგუფებზე: ალკოჰოლური სასმელები, თამბაქოს ჯგუფში დაფიქსირდა ფასების 11.2-პროცენტიანი მატება, რაც ინფლაციის მთლიან მაჩვენებელზე 0.69 პროცენტული პუნქტით აისახა. სასტუმროები, კაფეები და რესტორნები: ფასები გაიზარდა 4.8 პროცენტით, რაც ინფლაციის მთლიან მაჩვენებელზე 0.2 პროცენტული პუნქტით აისახა. ტრანსპორტი: ფასები შემცირდა 7.8 პროცენტით და ჯგუფის წვლილმა წლიური ინფლაციის მთლიან მაჩვენებელში -0.92 პროცენტული პუნქტი შეადგინა.

სამომხმარებლო ფასების და მშპ-ს დეფლატორის წლიური ცვლილება

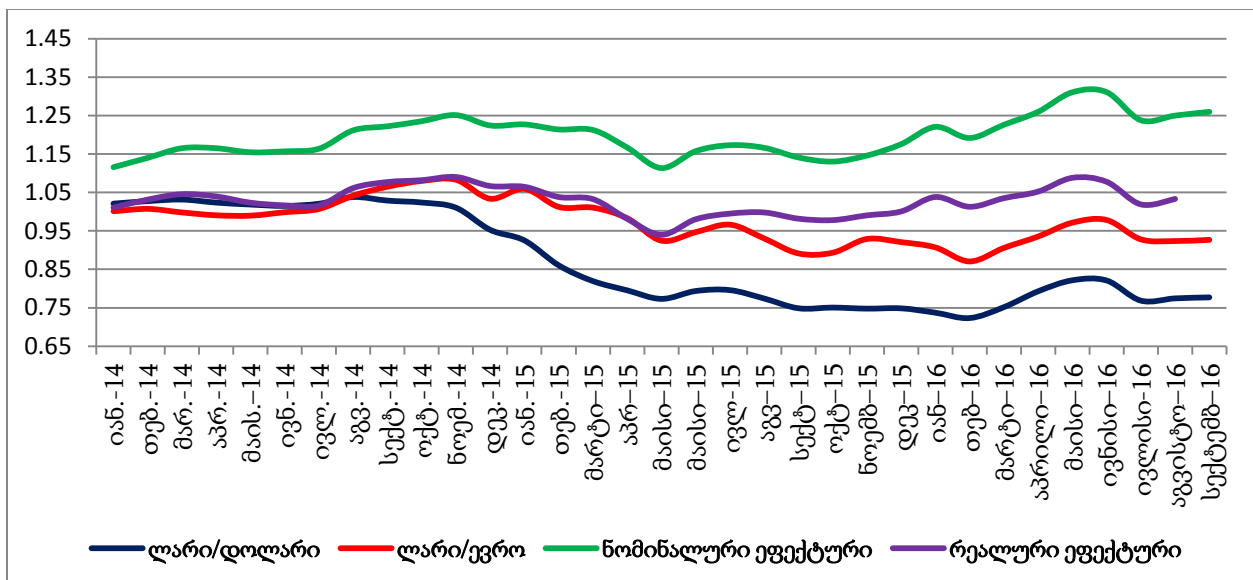
სავალუტო კურსი

ლარის კურსი, როგორც დოლართან, ევროსთან მიმართებაში გამყარდა. ლარის საშუალო გაცვლითი კურსი სექტემბერში დეკემბერთან მიმართებაში აშშ დოლართან 2.39-დან 2.31-მდე გამყარდა. სექტემბერში აშშ დოლარის საშუალო თვიურმა გამყარებამ დეკემბერთან 5.1 პროცენტი, ხოლო ევროსთან 2.1 პროცენტი შეადგინა.

ლარის ნომინალური ეფექტური სავალუტო კურსი გამყარდა. 2016 წლის სექტემბერში 2015 წლის აგვისტოსთან შედარებით ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი 10.4 პროცენტით გამყარდა.

რეალური ეფექტური სავალუტო კურსი გამყარდა. 2016 წლის აგვისტოში 2015 წლის აგვისტოსთან ლარის რეალური ეფექტური გაცვლითი კურსი 3.5 პროცენტით გამყარდა.

ლარის გაცვლითი კურსის ინდექსი 2011 წლის იანვარი=100 (ზრდა=გამყარება)

საპროცენტო განაკვეთები

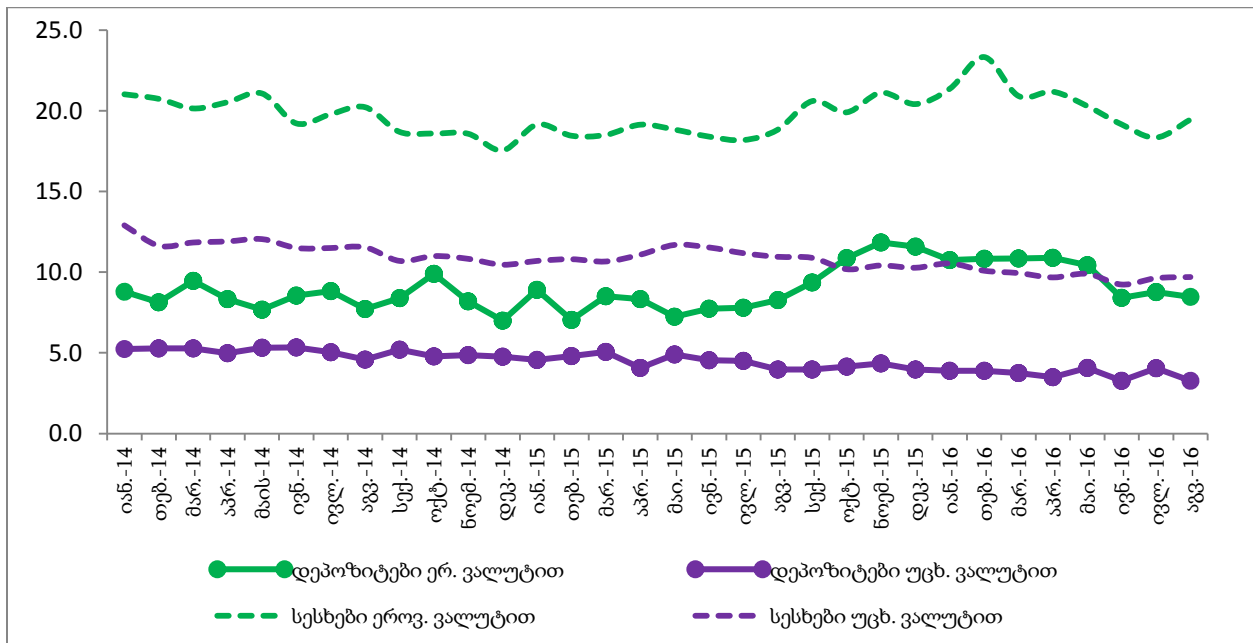
შემცირდა საპროცენტო განაკვეთები სახაზინო ვალდებულებებზე და ობლიგაციებზე. 2016 წლის აგვისტოში, აგვისტოსთან შედარებით 0.1 პროცენტული პუნქტით შემცირდა 1 წლიანი სახაზინო ვალდებულებების ფასიანი ქაღალდების საპროცენტო განაკვეთი და შეადგინა 6.5 პროცენტი. ხოლო აგვისტოში დეკემბერთან შედარებით, 2 წლიანი ფასიანი ქაღალდების საპროცენტო განაკვეთი შემცირდა და 6.8 პროცენტი შეადგინა.

2016 წლის აგვისტოში წინა თვესთან შედარებით, გაიზარდა სესხებზე საპროცენტო განაკვეთები. აგვისტოში 0.2 პროცენტული პუნქტით გაიზარდა სესხების საბაზრო საპროცენტო განაკვეთები და 14.4 პროცენტი შეადგინა. მათ შორის, 1.1 პროცენტული პუნქტით გაიზარდა ეროვნულ ვალუტაში გაცემულ სესხებზე და შეადგინა 19.5, ხოლო 0.1 პროცენტული პუნქტით გაიზარდა უცხოურ ვალუტაში გაცემულ სესხებზე და შეადგინა 9.7 პროცენტი.

2015 წლის აგვისტოსთან მიმართებაში, სესხებზე პროცენტი 1.4 პროცენტული პუნქტით შემცირდა, აქედან ეროვნულ ვალუტით 0.7 გაიზარდა, ხოლო უცხოურ ვალუტაში 1.3 პუნქტით შემცირდა.

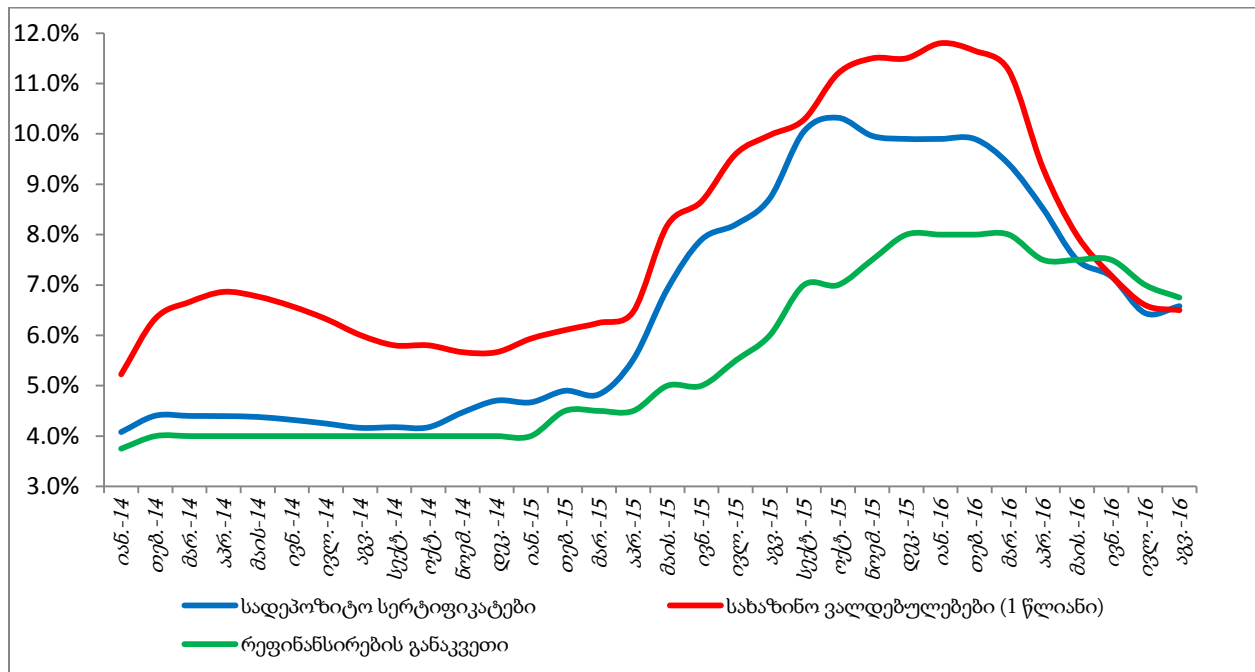
დეპოზიტზე საპროცენტო განაკვეთები 2016 წლის აგვისტოში, წინა თვესთან შედარებით შემცირდა და 4.1 პროცენტი შეადგინა. მათ შორის, 0.3 პროცენტული პუნქტით გაიზარდა დეპოზიტების პროცენტი ეროვნულ ვალუტაში და 8.5 შეადგინა, უცხოურ ვალუტაში გაიზარდა 0.8 პროცენტული პუნქტით და 3.3 შეადგინა, ხოლო 2015 წლის აგვისტოსთან შედარებით განაკვეთი შემცირდა 0.7 პუნქტით, აქედან ეროვნულ ვალუტაში 0.2 გაიზარდა, ხოლო უცხოურ ვალუტაში 0.7 პროცენტული პუნქტით შემცირდა.

საბაზრო საპროცენტო განაკვეთები

სადეპოზიტო სერტიფიკატების საპროცენტო განაკვეთი შემცირდა. 2016 წლის აგვისტოში, იანვართან შედარებით ეროვნული ბანკის ექვსთვიანი სადეპოზიტო სერტიფიკატების საშუალოთვიური შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი შემცირდა და 6.6 პროცენტი შეადგინა. შემცირდა მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი. 2016 წლის სექტემბერში მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი 6.5 პროცენტს შეადგენს.

საპროცენტო განაკვეთები

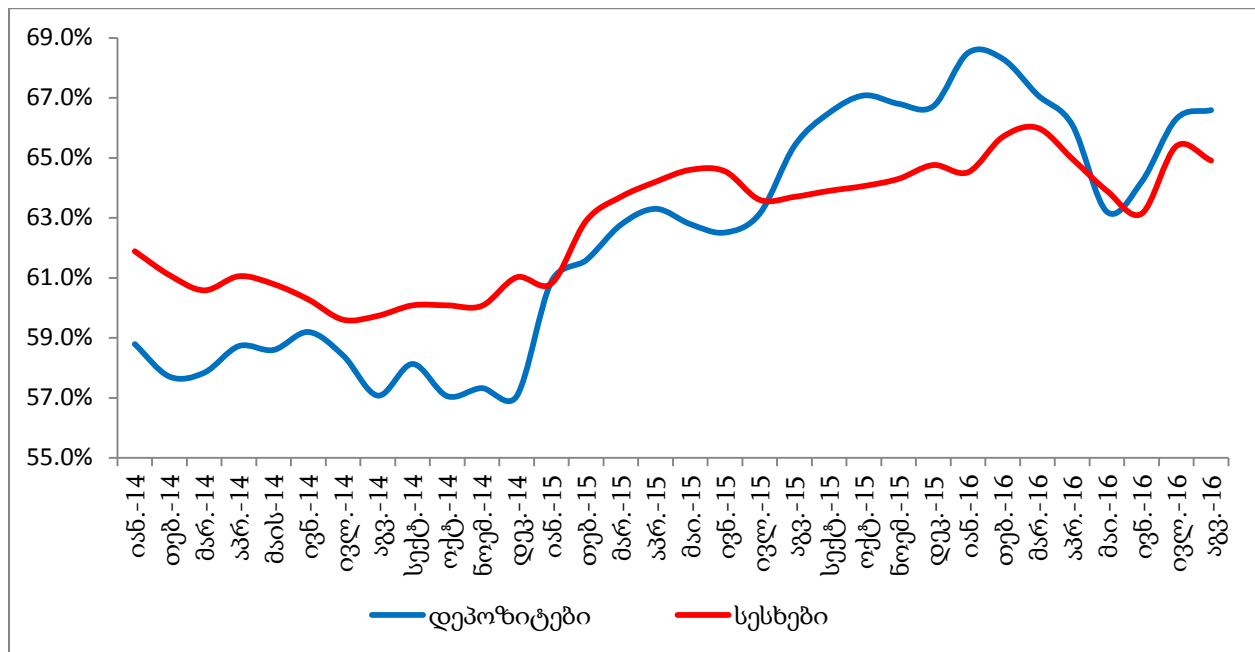
მონეტარული მაჩვენებლები

2016 წლის აგვისტოში წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით ფულის მასა (M2) 397 მლნ ლარით, ხოლო ეროვნული ვალუტა მიმოქცევაში 216 მლნ ლარით გაიზარდა.

გაიზარდა მთლიანი საერთაშორისო რეზერვები. 2015 წელს მთლიანი საერთაშორისო რეზერვები 179 მლნ აშშ დოლარით შემცირდა. 2016 წლის აგვისტოში წინა წლის დეკემბერთან შედარებით რეზერვები 425 მლნ აშშ დოლარით გაიზარდა და 2 889 მლნ დოლარი შეადგინა. საერთაშორისო რეზერვების ზრდა გამოწვეულია ერთი მხრივ ეროვნული ბანკის მიერ სავალუტო აუქციონების მეშვეობით განხორციელებული წმინდა ინტერვენციებით, ხოლო მეორეს მხრივ საბანკო სისტემისათვის უცხოური ვალუტით მოზიდულ სახსრებზე სავალდებულო სარეზერვო ნორმის ზრდით.

გაიზარდა დოლარიზაციის კოეფიციენტები. 2016 წლის აგვისტოში დეპოზიტების და სესხების დოლარიზაციის მაჩვენებლები გაიზარდა. კერძოდ, დეპოზიტების დოლარიზაციის მაჩვენებელმა 2015 წლის დასაწყისთან შედარებით 61 პროცენტიდან 66.6 პროცენტამდე, ხოლო სესხების დოლარიზაციის მაჩვენებელმა 60.8 პროცენტიდან 64.9 პროცენტამდე მოიმატა.

დოლარიზაციის კოეფიციენტები

ფულადი გზავნილები

2015 წელს საქართველოში განხორციელებული ფულადი გზავნილები, წინა წელთან შედარებით 25 პროცენტით შემცირდა (361 მლნ აშშ დოლარი). ფულადი გზავნილები გაიზარდა აშშ-დან 18 მლნ აშშ დოლარით (22%), ისრაელიდან 9.3 მლნ ლარი (39%), თურქეთიდან 4.6 მლნ აშშ დოლარით (7%), ხოლო კლება ფიქსირდება რუსეთიდან 277 მლნ აშშ დოლარით (39%), საბერძნეთიდან 87 მლნ აშშ დოლარით (42%), იტალიიდან 12.4 მლნ დოლარი (10%) და უკრაინიდან 10 მლნ აშშ დოლარით (32%).

2016 წლის იანვარ-აგვისტოში საქართველოში განხორციელებული წმინდა ფულადი გზავნილები წინა წლის შესაბამის პერიოდთან მიმართებაში 0.2 პროცენტით გაიზარდა (1.4 მლნ დოლარი). ფულადი გზავნილები გაიზარდა აშშ-დან 14 მლნ აშშ დოლარით (23%) და ისრაელიდან 16 მლნ აშშ დოლარით (84%), ხოლო კლება ფიქსირდება რუსეთიდან 46 მლნ

აშშ დოლარით (20%) და საბერძნეთიდან 1 მლნ აშშ დოლარით (1.3%). აღსანიშნავია, რომ აგვისტოში ფიქსირდება ფულადი გზავნილების 23% ზრდა.

საქართველო და მეზობელი ქვეყნები

თურქეთი

თურქეთის ეკონომიკური ზრდა 2014 წელს იყო 3.0 პროცენტი, ხოლო 2015 წელს 4.0 პროცენტს შეადგენს.

თურქული ლირა 2015 წლის 1 იანვართან შედარებით, აშშ დოლართან მიმართებაში 20.8 პროცენტით.

2014 წელს თურქეთის ფასების დონე 8.9 პროცენტით, ხოლო 2015 წელს 7.7 პროცენტით გაიზარდა.

2015 წელს თურქეთის წილი საქართველოს ექსპორტში შეადგენს 8.4 პროცენტს (186.0 მლნ აშშ დოლარი), იმპორტში 17.0 პროცენტს (1 331 მლნ აშშ დოლარი), ხოლო ფულად გზავნილებში 6.4 პროცენტს (69 მლნ აშშ დოლარი).

თურქეთის ცენტრალური ბანკის მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი 7.5 პროცენტს შეადგენს.

რუსეთი

რუსეთის ეკონომიკური ზრდა 2014 წელს იყო 0.6 პროცენტი, ხოლო 2015 წელს შეადგენს - 3.8 პროცენტს.

რუბლი 2015 წლის 1 იანვართან შედარებით, აშშ დოლართან 28.6 პროცენტით გაუფასურდა.

2014 წელს რუსეთის ფასების დონე 7.8 პროცენტით, ხოლო 2015 წლისათვის 15.5 პროცენტით გაიზარდა.

2015 წელს რუსეთის წილი საქართველოს ექსპორტში შეადგენს 7.4 პროცენტს (163 მლნ აშშ დოლარი), იმპორტში 8 პროცენტს (626 მლნ აშშ დოლარი), ხოლო ფულად გზავნილებში 40.1 პროცენტს (433 მლნ აშშ დოლარი).

ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი შეადგენს 11.0 პროცენტს.

აზერბაიჯანი

აზერბაიჯანის ეკონომიკური ზრდა 2014 წელს იყო 2.8 პროცენტი. ხოლო 2015 წელს შეადგენს 1.1 პროცენტს.

აზერბაიჯანული მანათი 2015 წლის 1 იანვართან შედარებით, აშშ დოლართან მიმართებაში 49.8 პროცენტით გაუფასურდა.

2014 წელს აზერბაიჯანში ფასების დონე 1.4 პროცენტით გაიზარდა, ხოლო 2015 წლისათვის 4.0 პროცენტით გაიზარდა.

2015 წელს აზერბაიჯანის წილი საქართველოს ექსპორტში შეადგენს 10.9 პროცენტს (240 მლნ აშშ დოლარი), იმპორტში 7 პროცენტს (543 მლნ აშშ დოლარი), ხოლო ფულად გზავნილებში 1.4 პროცენტს (16 მლნ აშშ დოლარი).

ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი შეადგენს 3.0 პროცენტს.

სომხეთი

სომხეთის ეკონომიკური ზრდის ტემპი 2014 წელს 3.6 პროცენტი დაფიქსირდა, ხოლო 2015 წელს შეადგენს 3.0 პროცენტს.

2014 წელს სომხეთში ფასების დონე 3.0 პროცენტით, ხოლო 2015 წლისათვის 3.7 პროცენტით გაიზარდა.

2015 წლის 1 იანვართან შედარებით სომხური დრამი აშშ დოლარის მიმართ 4.7%-ით გაუფასურდა.

2015 წელს სომხეთის წილი საქართველოს ექსპორტში შეადგენს 8.2 პროცენტს (180 მლნ აშშ დოლარი), იმპორტში 2.0 პროცენტს (172 მლნ აშშ დოლარი), ხოლო ფულად გზავნილებში 0.6 პროცენტს (6.5 მლნ აშშ დოლარი).

სომხეთის ცენტრალური ბანკის მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი შეადგენს 10.3 პროცენტს.

უკრაინა

უკრაინის ეკონომიკური ზრდის ტემპი 2014 წელს -6.6 პროცენტი დაფიქსირდა, ხოლო 2015 წელს შეადგენს -9.9 პროცენტს.

2014 წელს უკრაინაში ფასების დონე 12.1 პროცენტით, ხოლო 2015 წელს 48.7 პროცენტით გაიზარდა.

ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი შეადგენს 22%-ს.

2015 წლის 1 იანვართან შედარებით უკრაინული ჰრივნა აშშ დოლარის მიმართ შედარებით 39.8 პროცენტით გაუფასურდა.

2015 წელს უკრაინის წილი საქართველოს ექსპორტში შეადგენს 2.7 პროცენტს (60 მლნ აშშ დოლარი), იმპორტში 6.0 პროცენტს (455 მლნ აშშ დოლარი), ხოლო ფულად გზავნილებში 1.9 პროცენტს (21 მლნ აშშ დოლარი).

მოლდავეთი

მოლდავეთის ეკონომიკური ზრდა 2014 წელს იყო 4.8 პროცენტი. ხოლო 2015 წელს შეადგენს -0.5 პროცენტს.

2015 წლის 1 იანვართან შედარებით, მოლდოვური ლეი აშშ დოლართან მიმართებაში 21.5 პროცენტით გაუფასურდა.

2014 წელს მოლდავეთში ფასების დონე 5.1 პროცენტით, ხოლო 2015 წლისათვის 9.6 პროცენტით გაიზარდა.

2015 წელს მოლდავეთის წილი საქართველოს ექსპორტში შეადგენს 0.3 პროცენტს (6.5 მლნ აშშ დოლარი), იმპორტში 0.1 პროცენტს (10.1 მლნ აშშ დოლარი).

მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი შეადგენს 19.5 %-ს.

ბელორუსია

ბელორუსიის ეკონომიკური ზრდა 2014 წელს იყო 1.7 პროცენტი. ხოლო 2015 წელს შეადგენს -3.9 პროცენტს.

ბელორუსული რუბლი 2015 წლის 1 იანვართან შედარებით აშშ დოლართან მიმართებაში 46.2 პროცენტით გაუფასურდა.

2014 წელს მოლდავეთში ფასების დონე 18.1 პროცენტით გაიზარდა, ხოლო 2015 წლისათვის 15.1 პროცენტიანი ზრდა არის მოსალოდნელი .

2015 წელს ბელორუსიის წილი საქართველოს ექსპორტში შეადგენს 0.9 პროცენტს (20.5 მლნ აშშ დოლარი), იმპორტში 0.3 პროცენტს (20.8 მლნ აშშ დოლარი), ხოლო ფულად გზავნილებში 0.4 პროცენტს (3.3 მლნ აშშ დოლარი). მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი 25 პროცენტს შეადგენს.

ეკონომიკური ზრდის პროგნოზი¹

	2014 ფ	2015 ფ	2016 პ		2017 პ
			IMF (აპრ)	IMF (ოქტ)	
უკრაინა	-6.6	-9.9	1.5	1.5	2.5
რუსეთი	0.7	-3.7	-1.8	-0.8	1.1
ბელარუსია	1.7	-3.9	-2.7	-3.0	-0.5
მოლდავეთი	4.8	-0.5	0.5	2.0	3.0
სომხეთი	3.6	3.0	1.9	3.2	3.4
ხორვატია	-0.4	1.6	1.9	1.9	2.1
აზერბაიჯანი	2.8	1.1	-3.0	-2.4	1.4
ბულგარეთი	1.5	3.0	2.3	3.0	2.8
საქართველო	4.6	2.8	2.5	3.4	5.2
ლატვია	2.0	2.7	3.2	2.5	3.4
ესტონეთი	2.9	1.1	2.2	1.5	2.5
რუმინეთი	3.0	3.8	4.2	5.0	3.8
ლიტვა	3.0	1.6	2.7	2.6	3.0
თურქეთი	3.0	4.0	3.8	3.3	3.0

გაცვლითი კურსის ცვლილება აშშ დოლართან

	2016წ. 1 იანვართან		2015წ. 1 ოქტომბერთან	
ნომინალური ეფექტური	↑	2.0%	↑	8.8%
აშშ დოლარი	↓	-2.8%	↓	-2.3%
ევრო	↓	-0.4%	↓	-2.7%
თურქ. ლირა	↑	0.8%	↑	1.9%
აზერბ. მანათი	↑	0.7%	↑	1.7%
სომხ. დრამი	↓	-2.1%	↓	-1.8%
რუს. რუბლი	↓	-5.4%	↓	-6.3%
უკრ. ჰრივნა	↓	-2.8%	↓	-1.9%
ბელორ. რუბლ	↓	-3.5%	↓	-2.6%
მოლდ. ლეი	↑	3.1%	↑	10.8%

¹ წყარო: IMF okt 2016, IMF april 2016

ეკონომიკური აქტივობის ანალიზი დარგობრივ ჭრილში (2016 წლის აგვისტოს დღგ-ს ბრუნვები)

აღნიშნული ინფორმაცია წარმოადგენს 2016 წლის 29 სექტემბერს გავრცელებულ დღგ-ს გადამხდელ საწარმოთა ბრუნვების შესახებ ინფორმაციას.

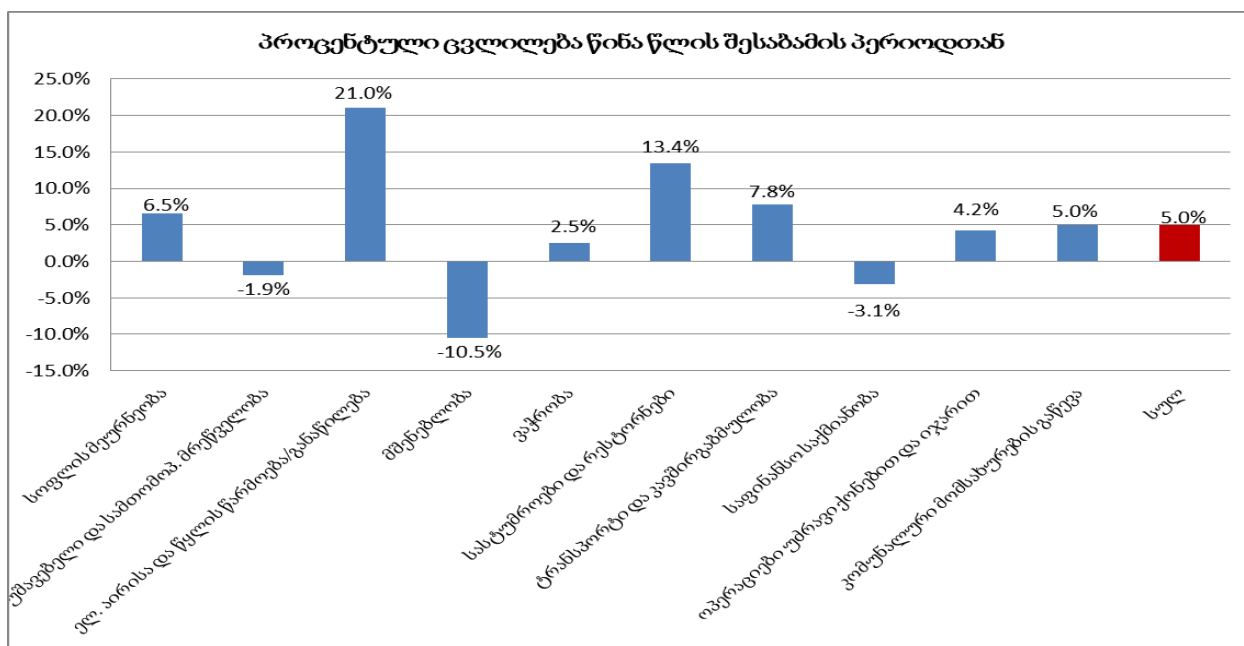
მნიშვნელოვანია შევავსოთ ეკონომიკის აქტივობა დარგობრივ ჭრილში. ეკონომიკური აქტივობის შესაფასებლად გამოყენებული იქნა დამატებული ღირებულების გადასახადის გადამხდელად რეგისტრირებულ საწარმოთა მიერ დეკლარირებული ბრუნვები. საწარმოების საქმიანობის სახის იდენტიფიცირების მიზნით გამოყენებული იქნა საქსტატის ბიზნეს რეგისტრის მონაცემები, რომლებიც აღნიშნული სახის ინფორმაციის ყველაზე აქტუალურ ინფორმაციას წარმოადგენს. ბაზების დამუშავების შედეგად გაირკვა, რომ იმ საწარმოების რაოდენობამ, რომლის საქმიანობის იდენტიფიცირება ვერ მოხერხდა 3.9 პროცენტი შეადგენა.

2016 წლის აგვისტო წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით

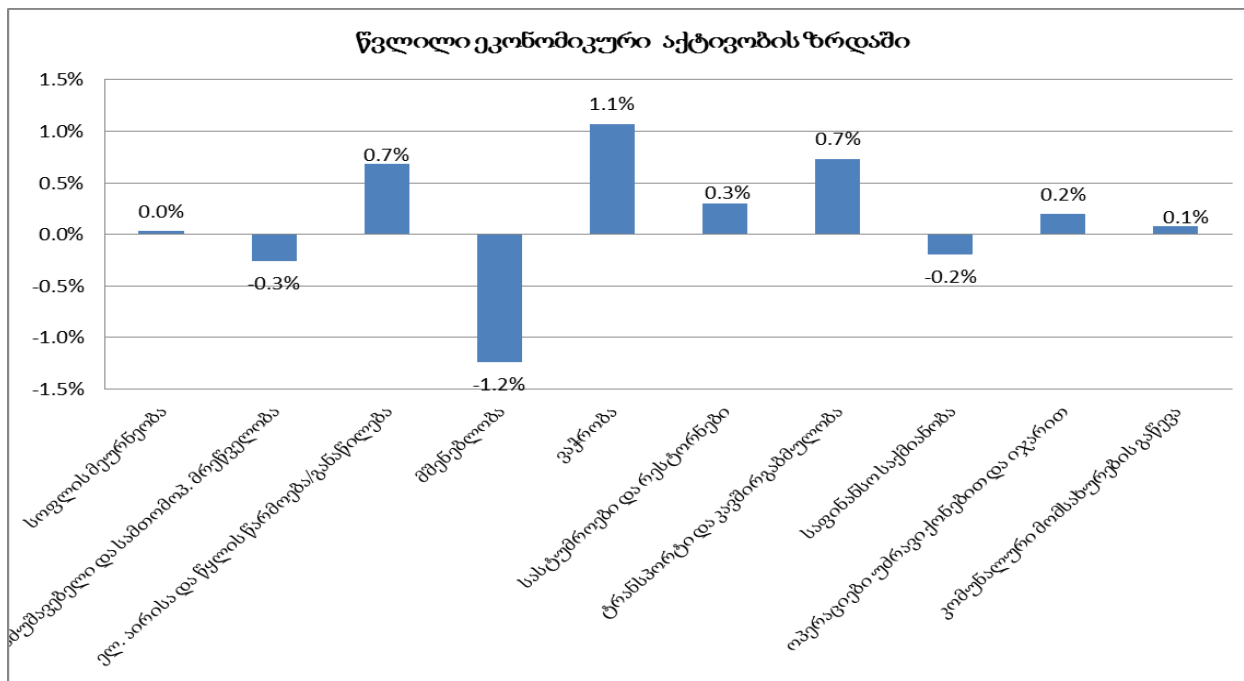
ანალიზი გვიჩვენებს, რომ საწარმოთა ეკონომიკური აქტივობის ზრდა 2016 წლის აგვისტოში, წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით 5.0² პროცენტით გაიზარდა. პროცენტული ზრდები შემდეგ დარგებში დაფიქსირდა: ელ. აირისა და წყლის წარმოება/განაწილება 21.0 პროცენტი, სასტუმროები და რესტორნები 13.4 პროცენტი, სოფლის მეურნეობა 6.5 პროცენტი, კომუნალური მომსახურების გაწევა 5.0 პროცენტი, ოპერაციები უძრავი ქონებით და იჯარით 4.2 პროცენტი, ვაჭრობა 2.0 პროცენტი;

დარგი	სხვაობა ლარი	ზრდა %
სოფლის მეურნეობა	1,496,712	6.5%
დამამუშავებელი და სამთომოკ. მრეწველობა	(12,907,312)	-1.9%
ელ. აირისა და წყლის წარმოება/განაწილება	33,881,702	21.0%
მშენებლობა	(61,284,680)	-10.5%
ვაჭრობა	53,021,356	2.5%
სასტუმროები და რესტორნები	14,688,355	13.4%
ტრანსპორტი და კავშირგაბმულობა	36,355,604	7.8%
საფინანსო საქმიანობა	(9,599,034)	-3.1%
ოპერაციები უძრავი ქონებით და იჯარით	9,808,577	4.2%
კომუნალური მომსახურების გაწევა	3,857,362	5.0%
სულ	248,165,571	5.0%

² დღგ-ის ბრუნვებში გამორიცხულია ერთჯერადი ოპერაციები, რომლებიც გავლენას არ ახდენს ეკონომიკურ ზრდაზე.

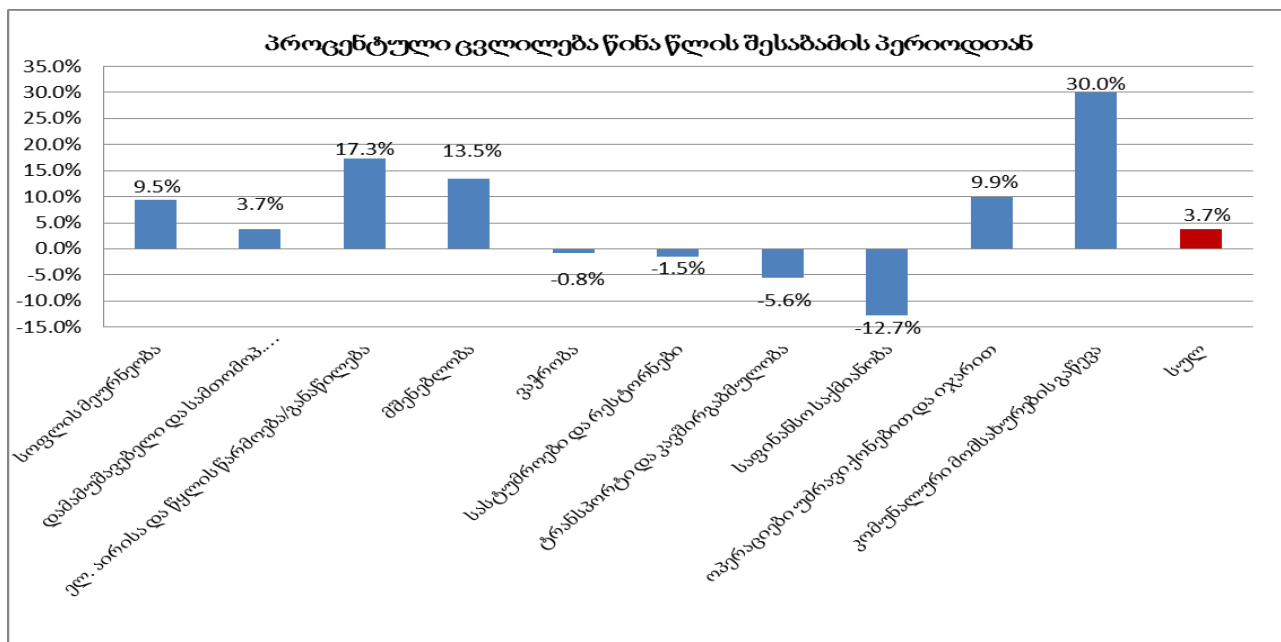
2016 წლის აგვისტოში ეკონომიკურ აქტივობის ზრდაში ყველაზე დიდი წვლილი შეიტანა ვაჭრობამ 1.1 პროცენტი, შემდეგ მოდის ელ. აირისა და წყლის წარმოება/განაწილება 0.7 პროცენტი, ტრანსპორტი და კავშირგაბმულობა 0.7 პროცენტი, სასტუმროები და რესტორნები 0.3 პროცენტი, ოპერაციები უძრავი ქონებით და იჯარით 0.2 პროცენტი, კომუნალური მომსახურების გაწევა 0.1 პროცენტი;

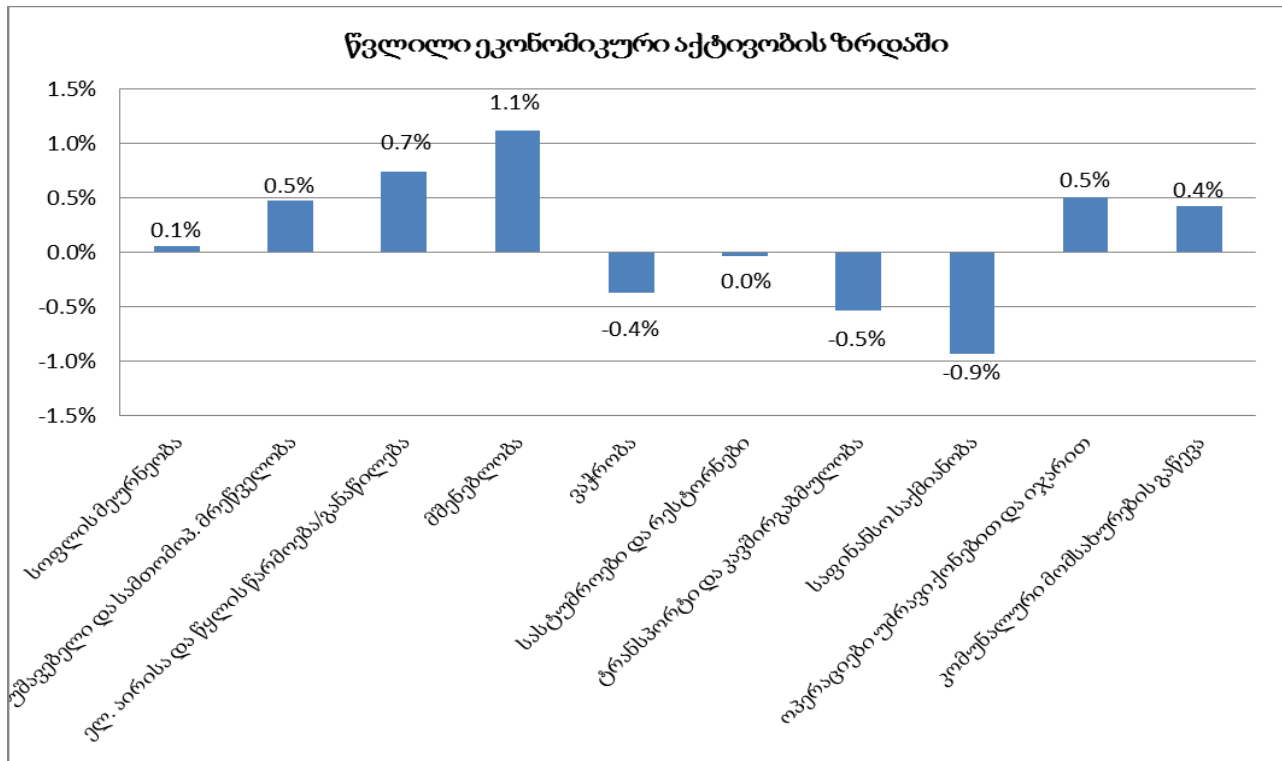
2016 წლის იანვარ-აგვისტო წინა წლის შესაბამის პერიოდთან

აგვისტოსგან განსხვავებული დინამიკით ხასიათდება იანვარ-აგვისტოს ჯამური მაჩვენებლები. საწარმოთა ეკონომიკური აქტივობა 2016 წლის იანვარ-აგვისტოს წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით 3.7 პროცენტით გაიზარდა. პროცენტული ზრდები დარგების მიხედვით შემდეგნაირად გამოიყურება: კომუნალური მომსახურების გაწევა 30.0 პროცენტი, ელ. აირისა და წყლის განაწილების სექტორი 17.3 პროცენტი, მშენებლობა 13.5 პროცენტი, ოპერაციები უძრავი ქონებით და იჯარით 9.9 პროცენტი, სოფლის მეურნეობა 9.5 პროცენტი, დამამუშავებელი და სამთომომპოვებითი მრეწველობა 3.7 პროცენტი;

დარგი	სხვაობა ლარი	ზრდა %
სოფლის მეურნეობა	19,883,609	9.5%
დამამუშავებელი და სამთომომპ. მრეწველობა	171,226,608	3.7%
ელ. აირისა და წყლის წარმოება/განაწილება	270,661,130	17.3%
მშენებლობა	408,036,188	13.5%
ვაჭრობა	(135,213,733)	-0.8%
სასტუმროები და რესტორნები	(12,016,210)	-1.5%
ტრანსპორტი და კავშირგაბმულობა	(195,509,065)	-5.6%
საფინანსო საქმიანობა	(338,553,495)	-12.7%
ოპერაციები უძრავი ქონებით და იჯარით	183,460,453	9.9%
კომუნალური მომსახურების გაწევა	155,226,528	30.0%
სულ	1,347,982,423	3.7%

2016 წლის იანვარ-აგვისტოში ეკონომიკურ აქტივობის ზრდაში ყველაზე დიდი წვლილი შეიტანა მშენებლობამ 1.1 პროცენტი, შემდეგ მოდის ელ. აირისა და წყლის განაწილების სექტორი 0.7 პროცენტი, ოპერაციები უძრავი ქონებით და იჯარით 0.5 პროცენტი, დამამუშავებელი და სამთომომპოვებითი მრეწველობა 0.5 პროცენტი, კომუნალური მომსახურების გაწევა 0.4 პროცენტი;

ნაერთი ბიუჯეტის შემოსავლების ანალიზი

2016 წლის ბიუჯეტი საპროგნოზო მაჩვენებლები გაანგარიშებულია ეკონომიკური ზრდის 3.0 პროცენტთან და ინფლაციის 5.5 პროცენტთან მაჩვენებლებზე. ეკონომიკური ზრდის საპროგნოზო მაჩვენებელი კონსერვატიულ შეფასებას წარმოადგენს (ბევრი ნეგატიური რისკის ფონზე). ხოლო ბიუჯეტის დეფიციტი (**GFS1986**) კლასიფიკაციით 3.0 პროცენტს შეადგენს.